

1721

I. Beh. af Lovf. om Understøttelseskasjer.

1722

være fuldstændig umuligt for Rigsdagen at lukke den igjen, og navnlig vilde det være umuligt at lukke Porten for Statskassen; thi havde først Sognene faaet Sinag paa at komme til Statskassen, maatte de Herrer meget ringe kjende deres Valgere, hvis de vilde tro, at de nogensinde fik deres Tilladelse til at lukke Statskassens Porte igjen.

Formanden: Der er endnu indtegnet 5 Talere. Jeg vil imidlertid nødig uleilige ærede Medlemmer med et Aftenmøde, og jeg skal derfor forsøge at tilendebringe Forhandlingerne i dette Møde. — Det ærede Medlem for Viborg Amts 4de Valgkreds har Ordet.

Rjar: De Herrer ville vist indrømme, at det, naar man faar en saadan Paamindelse fra Formanden, er mindre behageligt at begynde sit Foredrag, og det faa meget mere, som jeg maa indrømme, at jeg egentlig havde tænkt paa at ville behandle dette meget vigtige Spørgsmaal temmelig udførligt. Da Tiden er saa langt fremstreden, og da Sagen allerede har faaet en meget grundig Behandling, skal jeg imidlertid søge at fatte mig saa kort som muligt, men jeg kan ikke ganste frasalde Ordet. Da jeg første Gang læste Lovforslaget, havde jeg unegtelig store Betænkeligheder derved, Betænkeligheder af den Bestaafenhed, at jeg omtrent var enig med mig selv om, at det var ganste umuligt for mig at stemme for et saadant Forslag. Det var navnlig denne Omstændighed, at Lovforslaget er bygget paa Statskassen som Hovedgrundlag, der var den største Anstødssten for mig, thi de Herrer vide fra tidligere Tid, hvor unødigt jeg gaar med til at blande Statskassen ind i kommunale Forhold. Jeg har fra det første Dieblik, jeg tog Sæde i denne Sal, været imod Tilskud til Bøndehøjskoler og til landøkonomiske Foreninger, ligesom jeg var meget imod det Forslag, der for et Aars Tid siden kom frem her fra det ærede Medlem for Bornholms Amts 1ste Valgkreds (Rosod), og som i alt Fald skulde se ud, som om det indeholdt et Moment til at hjælpe Arbejderne ind i en bedre Stilling. Det lykkedes det ærede Medlem at faae sit Forslag vedtaget, hovedsagelig støttet af de ærede Medlemmer ved Vinduerne, og det har saa meget mere undret mig, at vi ikke nu have hørt det ærede Medlem, som jeg ikke tror, jeg fornærmes, naar jeg siger, at han anser sig for især at have Privilegium paa at have Følelse for Arbejderne (Rosod: Nei!). Sa saaledes har jeg opfattet det ærede Medlem, naar han tidligere har

omtalt Forslag i den Retning. Man gif da som sagt til at bevilge 10,000 Rbd. til Præmier under den Hovedforudsætning, at det skulde bidrage til at hæmme Arbejderens Nød, Noget, jeg aldrig har ment og endnu mindre mener nu, efter at have set, hvorledes Bevillingen er brugt, skjøndt jeg godt kunde sige mig selv forveien, at den var saa lidt skiftet til at raade Bod paa Arbejdernes Nød, som tænkes kan. Det er en Slags Præmie paa en vis Fliid, det indrømmer jeg; men Midlerne kunne ogsaa bruges til at fremme Spytflikkeri, i en eller anden Retning, og jeg har Bevis paa, at dette nok kan lade sig gjøre. Jo længere man imidlertid er skreden frem i konstitutionel Udvikling, desto mere er man kommen til at give Anvisning paa Statskassen baade til Dette og Hint, og efter at jeg saaledes er overvunden i min Modstand fra tidligere Tid imod at indblande Statskassen i kommunale Forhold, ved den Majoritet, som bestandig har overstemt mig snart i det ene, snart i det andet Spørgsmaal, er det naturligt, at jeg, naar der fremkommer Spørgsmaal som det foreliggende, hvilket jeg omfatter med saa stor Varme og Kjærlighed som Nogen, siger, at da man engang er kommen ind paa en Galskab, — thi jeg kalder det en Galskab — da jeg har set, at min Modstand ikke nytter, er jeg med til at kaste Klæbene i Statskassen saa godt jeg kan. Det Bidrag, hvorom her er Tale, er nemlig fuldt saa berettiget, ja meget mere berettiget end Bidragene til Bøndehøjskoler og landøkonomiske Foreninger, for ikke at tale om de 10,000 Rbd. til Præmier for Husmand. Staten giver sig af med at værges Samfundet imod to store Hovedonder, og det er finuvt og rigtigt. For det første skal den værges imod ydre Fjender, og for det Andet skal den værges imod Fattigdom og Elendighed. Jeg gjentager, at jeg finder det fuldstændig rigtigt, at man lægger Vægt paa at beskytte Samfundet i begge Retninger. Men spørger man, om der ikke er en noget større Fortjærlighed for den ene end for den anden Retning, tør jeg vistnok bevare dette bekræftende og sige, at der har vist sig en langt større Fortjærlighed for at beskytte Samfundet imod ydre Fjender end for at beskytte det imod indre. Derfor have vi især i de senere Aar faaet glimrende Beviser. Hærløven af 1867 gav os en meget god Forsmag derpaa, og i disse Dage er der ombelt et Forslag, som meget maa have skuffet dem, der troede det muligt at komme ned til, hvad Mange med mig have ment at være passende i saa Henseende. Dersom man nu vil kaste sin Kjærlighed lige saa